

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders
Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 28301-2025

Medewerker	:	Mandy Luchtenberg
Team	:	Werk Inkomen Zorg
Datum	:	9 september 2025
Portefeuillehouder	:	Sietske Poepjes en Judith Compagner

BIJLAGEN: ☒ Algemene informatie AVE-methodiek ☒ Raadsvoorstel Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE)
AFSTEMMING MET ☒ Sietske Poepjes, Judith Compagner ☒ Financiën ☒ Betrokken medewerkers uit de Teams Werk, Inkomen en Zorg en Ruimte en Samenleving.
☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Implementatie Aanpak Voorkomen Escalatie

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennisnemen van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE)
2. Aan de gemeenteraad voorstellen om vanaf 2026 een structureel budget van € 180.000 per jaar beschikbaar te stellen om volgens de Aanpak Voorkomen Escalatie te kunnen werken en dit te verwerken bij het vaststellen van de begroting 2026.

SAMENVATTING

De burgemeesters en wethouders sociaal domein in IJsselland hebben, samen met de ketenpartners zorg en veiligheid, de Regionale Agenda Zorg & Veiligheid opgesteld. Om de ambities uit de Regionale Agenda te vertalen in concrete acties is onder andere met elkaar afgesproken dat er prioriteit moet worden gegeven om lokaal en regionaal op het gebied van Zorg & Veiligheid de basis op orde te brengen met de methodiek Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) als gemeenschappelijke taal en aanpak. Dit is ook noodzakelijk vanwege de toename van het aantal complexe casussen in Olst-Wijhe. Daarnaast neemt de complexiteit van de afzonderlijke casussen ook verder toe.

AANLEIDING

De burgemeesters en wethouders sociaal domein in IJsselland hebben, samen met de ketenpartners zorg en veiligheid, de Regionale Agenda Zorg & Veiligheid opgesteld. De doelstelling van de Regionale Agenda is om de samenwerking in het totale netwerk van zorg en veiligheid verder te versterken, zowel lokaal als regionaal. Het doel hiervan is dat kwetsbare inwoners met (dreigend) complexe problematiek eerder en beter worden geholpen, dat escalaties waar mogelijk worden voorkomen en dat de samenleving in IJsselland weerbaarder wordt. Om de ambities uit de Regionale Agenda te vertalen in concrete acties is onder andere met elkaar afgesproken dat er prioriteit moet worden gegeven om lokaal en regionaal op het gebied van Zorg & Veiligheid de basis op orde te brengen met de methodiek Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) als gemeenschappelijke taal en aanpak.

BEOOGD RESULTAAT

Het vroegtijdig signaleren en voorkomen van escalatie wat beter is voor de betreffende inwoners maar ook voor hun leefomgeving. Dit doen we door volgens de AVE-methodiek te werken.

KADER

- Participatiewet;
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- Jeugdwet;
- Wet publieke gezondheidzorg;
- Wet op langdurige zorg;
- Wet verplichte GGZ;
- Wet op forensische zorg;
- Wet zorgverzekeringszorg;
- Wet Zorg & Dwang;
- Wet tijdelijk huisverbod;
- Wet straffen en beschermen;
- Wet woonoverlast;
- Bestuurlijk Akkoord re-integratie(ex-)gedetineerden.

ARGUMENTEN

De AVE is een bewezen succesvolle methodiek die gemeenten helpt om inwoners met meerdere en ingewikkelde problemen beter te ondersteunen. Denk hierbij aan inwoners met psychische klachten, schulden en verslavingen of inwoners die veel overlast veroorzaken. Gemeenten hebben de taak om de hulp goed te organiseren en te zorgen dat alle betrokken partijen zoals jeugdhulp, welzijn, zorg en veiligheid samenwerken om de situatie van de inwoner te verbeteren.

Hoe werkt de AVE?

De AVE-aanpak bestaat uit vier fasen. Per fase kunnen verschillende verantwoordelijkheden (casusregie en procesregie, operationele en bestuurlijke verantwoordelijkheid) worden toegewezen.

- **Fase 1:** De meeste inwoners (80%) redden zich prima zonder hulp.
- **Fase 2:** Ongeveer 15% van onze inwoners doet een beroep op ondersteuning. Zij hebben een hulpvraag waarvoor een integraal plan van aanpak nodig is. Een casusregisseur zorgt dat de hulp geregeld wordt en dat iedereen goed samenwerkt. De mate waarin dit nodig is kan verschillen per casus.
- **Fase 3:** Bij ongeveer 5% van onze inwoners is er sprake van complexe problemen waarbij de samenwerking niet effectief is of stagneert. Ook kan er sprake zijn van dreigende escalatie vanwege veiligheidsproblematiek. In deze gevallen is de procesregisseur aan zet.
- **Fase 4:** Een klein deel van de inwoners heeft zulke ernstige problemen dat er maatschappelijke onrust ontstaat en de veiligheid van één of meerdere personen in gevaar komt.

Voor meer algemene achtergrondinformatie over de AVE-methodiek wordt verwezen naar de bijlage. Hierbij is gebruik gemaakt van een deel van de handreiking die Bureau HHM heeft opgesteld. Bureau HHM begeleidt de gemeenten in IJsselland om de AVE-methodiek te implementeren.

Huidige situatie

- Wij hebben nu één procesregisseur, maar nog geen casusregisseurs. Volgens de AVE-methodiek zou deze procesregisseur zich moeten bezighouden met casussen die zich in fase 3 of 4 bevinden. In de praktijk houdt zij zich echter ook bezig met casussen die zich in fase 2 bevinden omdat we nog geen casusregisseurs hebben. Dit leidt tot een te grote werkdruk, waardoor we niet altijd kunnen doen wat nodig is om escalatie te voorkomen. Verder heeft de procesregisseur geen mogelijkheid om een casus over te dragen wanneer monitoring (door een casusregisseur) nog wel gewenst is, maar betrokkenheid van een procesregisseur niet meer noodzakelijk is.
- Er is een toename van het aantal complexe casussen. Daarnaast neemt ook de complexiteit van de afzonderlijke casussen toe. In 2024 ging het om ongeveer 50 één of meer persoons huishoudens die in ieder geval tijdelijk in fase 3 zaten omdat de samenwerking tussen betrokken partijen stagneerde, er geen vooruitgang werd geboekt en/of er sprake was van dreigende escalatie door toenemende onveiligheid. Daarnaast zaten er ruim 100 huishoudens in fase 2 waar echt een casusregisseur noodzakelijk is om te voorkomen dat zij naar fase 3 gaan. Dit is dus het deel van de casussen in fase 2 met de meeste problematiek. Het overige deel van de casussen in deze fase wordt net als nu al opgepakt door de reguliere consulenten. De eerste helft van 2025 laat een verdere stijging zien van deze aantallen, wat overeenkomt met de landelijke trend.
- Veel van deze casussen kosten veel tijd, ook omdat het langdurige trajecten zijn en klanten vaak weer met problematiek terugkeren ("draaideurklanten"). In deze casussen is veelal sprake van een combinatie van psychiatrische stoornissen, licht verstandelijk beperktheid, niet aangeboren hersenletsel, verslavingen, schuldenproblematiek en/of zorg mijdend gedrag wat onder andere leidt tot overlast, (huiselijk) geweld en bedreigingen. Van een aantal van deze casussen heeft de (lokale) media het afgelopen jaar ook verslag gedaan.
- Het uitvoeren van casusregie op het toenemend aantal complexe casuïstiek vraagt dermate veel tijd en expertise, dat dit niet binnen de uren voor de reguliere werkzaamheden uitgevoerd kan worden. Om goed te kunnen werken volgens de AVE-methodiek moeten de procesregisseur en de casusregisseurs niet te veel casussen tegelijkertijd hebben. Binnen de AVE-methodiek wordt voor een casusregisseur en procesregisseur uitgegaan van een behapbare caseload-omvang van ongeveer 50 casussen gedurende het jaar. Bij deze omvang kan er voldoende tijd en aandacht aan een casus worden besteed waardoor de kans op het voorkomen van escalatie groter is.

Gelet op de hiervoor gedane constatering wordt voor een succesvolle implementatie van het werken volgens de AVE-methodiek voorgesteld om 2 casusregisseurs aan te stellen.

RISICO'S

Het enige argument om niet te gaan werken met de AVE-methodiek is dat het nu extra geld gaat kosten. Als er echter niet volgens de AVE-methodiek gewerkt gaat worden dan kunnen we niet of minder vaak voorkomen dat situaties escaleren met alle gevolgen van dien voor de betreffende inwoners maar ook voor hun leefomgeving. Zonder de AVE ontbreekt ook tijdige sturing in casussen wat gelet op het stijgende aantal complexe casussen ertoe kan leiden dat de inzet van juridische instrumenten (bijvoorbeeld opleggen gebiedsverboden of handhaving in ruimtelijke ordening zaken) toeneemt. En deze inzet kost ook tijd en dus geld. Daarnaast zullen de maatschappelijke (zorg)kosten op de langere termijn dan vaak toenemen en tot slot bestaat het risico dat bij escalatie de rol van de gemeente in de media negatief wordt belicht.

FINANCIËN

Om goed volgens de AVE te kunnen werken is hiervoor aangegeven dat het noodzakelijk is om 2 casusregisseurs aan te stellen. Hiervoor is een structureel bedrag nodig van € 180.000 per jaar. Hiervoor is nog geen dekking.

Financiën adviseert om de gemeenteraad voor te stellen om voor 2026 incidenteel budget beschikbaar te stellen en bij de Kadernota 2027-2030 de structurele lasten als gewenst nieuw beleid integraal af te

wegen. Dit houdt onder andere in dat de invulling voor 2026 alleen incidenteel en dus met tijdelijk personeel kan plaatsvinden. Dit brengt hogere kosten met zich mee want er moet tijdelijk personeel worden ingehuurd. Daarnaast is dit nadelig voor de continuïteit in de casussen, want na een jaar moet er structureel personeel worden geworven die zich de AVE-methodiek ook weer eigen moet maken.

Gelet op de gemaakte regionale afspraken om prioriteit te geven om met de AVE-methodiek te gaan werken, het een bewezen effectieve methodiek is en door het stijgende aantal complexe casussen de noodzaak onderbouwd is, wordt toch aan de gemeenteraad voorgesteld om vanaf 2026 een structureel budget van € 180.000 per jaar beschikbaar te stellen om volgens de AVE-methodiek te kunnen werken en dit alsnog te verwerken bij het vaststellen van de begroting 2026.

Bij de bespreking van de eerste bestuursrapportage 2025 heeft de gemeenteraad expliciet gevraagd om voorstellen voor nieuw beleid separaat aan te bieden en dit is de reden om het niet bij het bespreken van de begroting 2026 mee te nemen maar het nu al voor te leggen.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing.

PARTICIPATIE

Niet van toepassing.

COMMUNICATIE

Niet van toepassing.

PLANNING EN UITVOERING

Als u instemt met dit voorstel dan wordt aan de gemeenteraad voorgesteld om vanaf 2026 een structureel budget van € 180.000 beschikbaar te stellen om volgens de AVE te kunnen werken. Als de gemeenteraad hiermee instemt dan wordt er uitvoering aan gegeven en daarbij is het van belang om de werkwijze zowel intern als extern bij onze samenwerkingspartners onder de aandacht te brengen om zo de bekendheid van de methodiek verder te vergroten en draagvlak te creëren.